Moldova Suverană

COTIDIAN AL GUVERNULUI REPUBLICII MOLDOVA

Ziarul apare de la 1 mai 1924 | MIERCURI, 8 IULIE 1992 | NR. 94 (17964) | PREȚUL 1 rub.

MS — PAG. 2

RELAȚIILE ECONOMICE CU ȚĂRILE DIN C.S.I. VOR FI AFECTATE DE RESTRICȚII ȘI INFLUENȚĂ NEGATIVĂ

PAG. 3

AȘA S-A ÎNTÎMPLAT CĂ PARCĂ ÎNTREGUL POPOR L-A ÎNĂLȚAT ÎN RANG DE SFÎNT PE ȘTEFAN VOIEVOD

PAG. 4

O ȚARĂ PLINĂ DE DIVINITATE ȘI DE OAMENI APROAPE DE DUMNEZEU

Laitmotivul reuniunii de la Moscova — îngrijorarea

Întîlnirea din Capitale a șefilor de state ale comunității unii experți o prognozau ca drept ultima în procesul de «divorț» al fostelor republici unionale. Prea multele probleme de ordin politic, social, militar s-au dovedit a fi mai dure decît posibilitățile unor soluții de consens ale membrilor participanți ai C.S.I. Printre ele — războiul de pe malurile Nistrului, evacuarea trupelor armatei a 14-a, definitivarea căilor de pacificare în regiune. Pe lîngă aceasta, mai existau dubii în privința participării noastre la reuniunea de la Moscova. Ni se sugerau prin culoare ideile că s-ar putea revedea statul nostru sub motivul că nu s-a ratificat nici pînă astăzi tratatul respectiv.

Totuși consătuirii i-a fost dat să fie, iar întrebările ziariștilor de la conferința de presă arătau nu numai o curiozitate pur profesionistă, dar și neliniștea firească pentru starea excepțională în care ne-am aflat noi acum cu toții. Pentru Moldova a fost important însuși faptul că poate prima dată la asemenea reuniuni toți participanții și-au dat seama de gravitatea situației create în consecința războiului. Mai mult decît atît — au luat atitudini rezonabile apreciate de majoritatea ziariștilor acreditați la reuniune. Semnificativ mi s-a părut că Președintele Rusiei, B. Elțin, în mai multe răspunsuri și-a manifestat îngrijorarea, ba chiar și o poziție fermă pentru soluționarea pe cale pașnică a conflictului.

Imediat după conferința de presă am reușit să intervin cu cîteva întrebări la Președintele Republicii Moldova, solicitînd, că de altfel și o bună parte din ziariștii prezenți ce-l «asaltau», un comentariu pe marginea acordurilor realizate.

— Principalul pentru noi a fost discutarea conflictului din Moldova. Sper că prin eforturi comune, precum și beneficiind de sfaturile și propunerile expuse la ședință, vom găsi împreună cu Parlamentul o ieșire din impas. Încetarea focului, introducerea forțelor internaționale de dezangajare și esențialul, pe care l-au menționat toți șefii de state, oricît de grav ar fi orice conflict, trebuie să ne bazăm pe principiul inviolabilității frontierelor existente.

— Cum apreciați Dumneavoastră declarația conducătorului Armeniei, Levon Petrosian, cum că comunitatea nu dispune de mecanismul de soluționare a conflictelor interetnice, care a fost în disonanță vădită cu afirmațiile celorlalți participanți.

— Aceste mecanisme, sperăm, vor fi create de miniștrii de externe și de apărare, care au primit deja indicațiile res-

(Sfîrșit în pag. 3).

Sesiunea Parlamentului Republicii Moldova

Marți, 7 iulie, în cadrul ședinței de dimineață Președintele Republicii, dl Mircea Snegur, a făcut o amplă informare asupra rezultatelor întîlnirii conducătorilor de state independente membre ale C.S.I., la Moscova. A fost propusă și votată cu o majoritate covîrșitoare de voturi o Hotărîre a Parlamentului cu privire la formarea trupelor mixte internaționale în vederea dezangajării părților implicate în conflictul din raioanele de est ale Moldovei. Noul Prim-Ministru al Republicii Moldova, dl A. Sangheli, a făcut o serie de propuneri pentru completarea cabinetului său, care pînă la ședința de seară au fost discutate în cadrul comisiilor permanente ale Parlamentului.

(Cor. «M.S.»).

Situația din zona de conflict

În cursul ultimelor 24 de ore, situația le linia de contact dintre părțile angajate în conflict a continuat să fie încordată — informează Moldova-press, citînd un comunicat al Centrului de presă al Ministerului Apărării al Republicii Moldova. Formațiunile armate ale separatiștilor transnistreni au deschis focul asupra forțelor naționale ale Moldovei pe platourile de la Cocieri, Coșnița și Chițcani, precum și în orașul Tighina, folosind toate tipurile de arme: mitraliere, lansatoare de grenade, aruncătoare de mine, rachete «Alazan» și piese grele de artilerie. În urma loviturilor asupra pozițiilor forțelor naționale ale Moldovei s-au înregistrat doi morți.

În comunicatul de presă al Ministerului Apărării se precizează că forțele armate ale Moldovei s-au văzut nevoite să riposteze pe direcția Cocieri, în timp ce pe platourile Coșnița și Chițcani, precum și pe direcția Bender, armata națională și poliția Moldovei nu au deschis foc de răspuns.

HOTĂRÎREA

PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA

pentru ratificarea Tratatului cu privire la forțele armate convenționale în Europa și a documentelor adiționale

Pornind de la principiile Declarației sale din 10 septembrie 1991 privind aspecte ale securității și dezarmării și confirmînd politica reducerii tensiunii și promovării dezarmării în relațiile cu alte state, Parlamentul Republicii Moldova **hotărăște:**

1. Ratificarea Tratatului cu privire la forțele armate convenționale în Europa, semnat la Paris la 19 noiembrie 1990, cu toate protocoalele și documentele adiționale, a Convenției cu privire la nivelurile maxime pentru cantitățile de armamente convenționale și tehnică în legătură cu Tratatul cu privire la forțele armate convenționale în Europa, semnată la Budapesta la 3 noiembrie 1990, a Documentului final al Conferinței extraordinare a statelor participante la Tratatul cu privire la forțele armate convenționale în Europa, semnat la Oslo la 5 iunie 1992, și a Convenției privind principiile și modul de realizare a Tratatului cu privire la forțele armate convenționale în Europa, semnat la Tașkent la 15 mai 1992.

2. Ministerul Afacerilor Externe va asigura pregătirea și remiterea instrumentelor de ratificare la statele depozitare.

Alexandru MOȘANU,
Președintele Parlamentului Republicii Moldova

Chișinău,
1 iulie 1992.

RAPORT

despre activitatea Guvernului Republicii Moldova în perioada iunie 1991 — iunie 1992, prezentat în Parlament de dl Valeriu MURAVSCHI

La data de 28 mai 1991 Parlamentul Republicii Moldova a acordat actualului Guvern misiunea de înaltă răspundere de a gestiona economia, și a conduce societatea pe baza Constituției și legilor țării în scopul realizării direcțiilor strategice ale politicii noastre interne și externe: asigurarea independenței și integrității teritoriale; democratizarea societății și punerea bazelor creării unui stat civilizat și de drept; reforma radicală a economiei cu trecerea la principiile economiei de piață; integrarea republicii în comunitatea mondială și diverse organisme internaționale politice, economico-financiară și obștești.

Această perioadă a fost marcată de evenimente importante de o însemnătate istorică pentru Republica Moldova:

destrămarea Uniunii Sovietice și apariția posibilității creării statalității noastre;

declararea independenței Republicii;

primirea Republicii Moldova ca membru al O.N.U., C.S.C.E., alte organisme internaționale importante.

Situația nou creată a necesitat schimbări radicale în politica noastră internă și externă inclusiv:

stabilirea relațiilor diplomatice cu alte state și deschiderea ambasadelor;

crearea organismelor, instituțiilor și atributelor unui stat, independent: cadrul juridic, instituțiile democratice, sistemul financiar-bancar și moneda națională, forțele de apărare, de interne, frontiera și organele vamale, un nou sistem de organe de autoadministrare locală etc.

Totodată această perioadă a fost însoțită de evenimente și procese cu consecințe negative pentru economia și societatea noastră: prelungirea și agravarea conflictului din raioanele din partea stîngă a Nistrului ce a cauzat pierderi considerabile umane, materiale și financiare;

destrămarea bruscă a sistemului de distribuire și aprovizionare, lipsa sistemului de relații directe între agenții economici din republică cu cei din Rusia, Ucraina și alte state cît și aparența unor încercări de blocare economică și financiară din exterior; lupta între forțele conservatiste și cele progresiste și democratice, lupta pentru putere între diferite partide și mișcări politice, dar care nu au obținut o influență și susținere esențială din partea majorității populației; lipsa de rezultate considerabile în direcția consolidării societății; critica unor măsuri nepopulare întreprinse de Guvern, dar care erau inevitabile; activizarea economiei tenebre în această perioadă complicată pentru republica noastră.

Acești factori cît și ultimii doi ani dificili în agricultură au cauzat scăderea în economie, majorarea prețurilor peste limita prognozată, agravarea situației financiare a agenților economici, scăderea considerabilă a productivității muncii, înrăutățirea nivelului de trai a unor pături a populației.

Toate acestea au creat Guvernului condiții deosebit de grele de activitate impunîndu-i să dea prioritate soluționării problemelor curente și mai puțin celor de perspectivă. Întreprinderii unor măsuri operative îndreptate spre a menține în limitele acceptabile și rezonabile cursul vieții economice și sociale și nivelul de trai al populației, reducînd maximal posibil costul tranziției la economia de piață.

Paralel cu aceasta, Guvernul și-a definitivat și concretizat programul de stabilizare și reformare a economiei, reieșind din condițiile și situația nouă și a întreprins pași concreți în direcția realizării obiectivelor și compartimentelor principale ale reformei.

E necesar de menționat, că activitatea Guvernului pe parcursul acestui an a avut loc în lipsa înțelegerii și susținerii acceptabile privind realizarea principiilor de bază a economiei de piață, mai mult decît atît, fiind supus permanent unei critici neconstructive, învinuirilor nejustificate și cereri de demisionare, creînd instabilitate atît în Guvern cît și în organele executivului pe verticală.

I. ACTIVITATEA POLITICĂ

Pe baza legilor Republicii Moldova, hotărîrilor Parlamentului Guvernul Republicii a realizat în această perioadă activități în domeniul politicii interne, pentru asigurarea introducerii statului de drept și dezvoltarea democrației și a reprezentat țara pe plan internațional.

Toate acestea s-au realizat pe fondul unor complexe și grave fenomene politice, sociale și militare atît pe plan intern cît și pe plan internațional și regional.

Deaceea considerăm că realizările echipei guvernamentale în acest domeniu capătă o semnificație calitativ superioară, iar efortul nostru o apreciere suplimentară.

Realizări:

a) în politica internă:

Elaborarea, înaintarea și susținerea în Parlament a cadrului juridic în scopul creării și reglementării condițiilor politice, economice și sociale a funcționării statului.

Una din preocupările constante a executivului a fost de a asigura în republică un climat de liniște socială și de avansare a democratizării vieții interne.

Astfel instituțiile guvernamentale au facilitat apariția, înregistrarea și dotarea cu spații, mijloace tehnice și financiare a partidelor politice (14 la număr), a organizațiilor obștești și sociale (a peste 35 la număr), a asociațiilor culturale, a minorităților naționale (letonă, lituaniană, poloneză, armeană, cehă, ucraineană, evreiască, bulgară, găgăuză).

Pe lîngă sprijinul material acordat direct presei (hîrtie, spațiu, finanțe, mijloace tehnice) Guvernul a promovat o politică de toleranță pentru exprimarea liberă a opiniilor în presă, radio, televiziune, ca o expresie a înțelegerii pluralismului și libertății de opinii. Guvernul de asemenea a furnizat informații despre activitatea și hotărîrile sale, manifestînd o totală transparență în relațiile sale cu presa.

Tot în aspect de adîncire a democrației reprezintă și predispoziția Guvernului de a răspunde periodic în fața legislativului prin persoana Prim-Ministrului și a miniștrilor (pe diverse probleme ale conducerii economico-sociale și inclusiv, gestul demisionării Guvernului este o dovadă a democratizării).

Pe fondul creșterii aspectelor de criminalitate, dezordine socială și economică Guvernul a procedat ferm și în mod operativ, imediat după adoptarea cadrului legal, la crearea, constituirea și intrarea în funcțiune a organelor de apărare a legalității cum ar fi politica, procuratura, organele judecătorești și Arbitraj, și în ultima perioadă, a Armatei naționale și forțelor de grăniceri.

Înființarea acestor organe a determinat un efort material, financiar și organizatoric foarte înalt pentru întreaga structură a Guvernului.

În paralel cu aceste acțiuni, Guvernul a fost în contact permanent cu opinia publică pe marile probleme ale societății prin intermediul sondajelor de opinie și pe baza lor și-a corectat în bună parte deciziile de conducere.

Desigur, nu am scăpat din atenție și unele probleme ale reorganizării teritorial-administrative, pregătind pentru Parlament variante ale împărțirii teritoriale și lucrînd direct sau prin intermediul unor constătuiri cu organele locale ale puterii de stat.

În urma acestor dialoguri Guvernul a adoptat mai multe hotărîri de descentralizare a puterii, de ridicare a răspunderii puterii locale și de integrare a acestuia în realizarea reformei teritoriale și economice (impozite, cote, licențe, spații, bugetul etc.).

De rînd cu inițiativele Președintelui și a Parlamentului, Guvernul s-a implicat direct în acțiunea de rezolvare pașnică pe bază de negocieri a conflictului din raioanele din stînga Nistrului. (formarea comisiei de conciliere, nenumeratele întîlniri la nivelul miniștrilor de externe, vizite, contacte, declarații, protocoale etc).

b) în politica externă:

În perioada la care ne referim în mod practic Republica Moldova a intrat în lume, fiind recunoscută de peste 100 de țări, precum și primirea în O.N.U.

Guvernul a pregătit prin contracte directe sau cu sprijinul altor state stabilirea de relații diplomatice cu peste 40 de țări și a asigurat deschiderea primelor ambasade în țară și în străinătate.

Realizarea acestor legături s-au făcut pe fundalul unor ample și contradictorii acțiuni de constituire și funcționare a C.S.I.

Guvernul Moldovei a manifestat o atitudine corectă vizavi de convențiile și tratatele C.S.I., căutînd să apere cît mai bine posibil interesele Moldovei.

În prezent Guvernul este preocupat pentru completarea relațiilor diplomatice cu relații economice și financiare reglementate prin acorduri guvernamentale bilaterale. Începutul este făcut prin Acordurile încheiate cu Polonia, România, Ungaria, China, Ceho-Slovacia și S.U.A. de unde abia m-am întors. La etapa de parafare se găsesc acordurile cu Turcia, Belgia, Iran, Cuweit și alte state.

În perspectivă sînt posibile și necesare Acorduri economice cu piața comună, țările din America Latină, țările din Bazinul Mării Negre și Mediterane și desigur cu toate fostele republicii unionale, Guvernul, considerînd că piața răsăriteană rămîne o zonă de maxim interes, atît pentru țara noastră cît și prin noi, pentru restul Europei.

Un capitol important al activității noastre externe l-a constituit contractele cu instituțiile financiare monetare internaționale și regionale (F.M.I., B.M., B.E.R.D., G.A.T.T.).

Putem afirma, că am trecut cu succes etapa de informare și analiză făcută de aceste organisme Programului nostru de reformă și politicii generale a Guvernului, cît și primirea noastră în calitate de membru în aceste structuri.

Guvernul a pregătit deja o serie de proiecte care vor sta la baza negocierilor la aceste instituții pentru primirea de credite.

Perspective: Atît în domeniul politicii interne cît și externe considerăm că mai sînt multe de făcut. Guvernul și instituțiile Guvernamentale trebuie să depună numeroase eforturi.

Astfel, pe plan intern trebuie depusă o contribuție mai mare pentru aplicarea legilor, pentru instaurarea statului de drept și respectarea securității și inviolabilității persoanei.

Trebuie de accelerat procesul de inițiativă legislativă, de constituit instituțiile cerute de aceste legi.

În momentul în care Parlamentul adopta o soluție privind conflictul din Transnistria, Guvernul trebuie să treacă imediat la realizarea e. În această privință ne pronunțăm ferm și univoc pentru soluțio-

(Urmare în pag. 2).

CLOPOTELE PUTNEI NE ADUNĂ

Nu există român de bună credință care să nu viseze să viziteze fie și o singură dată Mănăstirea Putna, locul de eternă hodină al marelui Voievod Ștefan al Moldovei, ale cărui fapte de viață domină veșnicia. Dar a te afla la Putna în ziua canonizării ziditorului de biserici și mănăstiri, dar mai cu seamă de măreție a țării înseamnă, cred, un miracol, la care o dată participînd te poți considera un om norocos, căci Biserica Ortodoxă Română n-a fost prea grăbită în canonizarea de sfinți naționali, cu toate că neamul nostru cunoaște nenumărați martiri. Și iată că anul acesta s-a decis canonizarea a două personalități de primă mărime.

De fapt cronicarul Grigore Ureche arată că Ștefan cel Mare a fost numit «sfînt» chiar din ziua înmormîntării trupului său pentru vitejia sa în lupta de cruciat al țării și al Europei.

«Cînd a fost să moară Ștefan», după cum zice cîntecul, a murit doar trupul voievodului, numele său fiind eternizat în colinde și cîntece de leagăn, iar spiritul său, spun legendele, umblă prin țară, mai ales cînd națiа este în primejdie.

Chiar și în ziua canonizării sale, duhul lui Ștefan revărsa îmbărbătarea peste ostașii din tranșeele Transnistriei, cărora Ștefan le-a poruncit s-arate «hoardelor din răsărit» că Măria sa n-a murit și continuă să înalțe temple sfinte și o țară ce n-are moarte.

Două splendide izvoare ale spiritualității noastre: Eminescu, Ștefan cel Mare. Anume la ele azi ne curățim și răcorim sufletele, prin ele vedem sorții de izbîndă ai întregirii neamului nostru. Cu ele intenționăm să ne salvăm de acea teroare istorică la care a fost și este supusă suflarea românească.

O coincidență simbolică: ambele izvoare țîșnesc din piatra «munților latinității», de lîngă Putna, unde la 2 iulie curent, după cum știți, s-au produs evenimente epocale. Amintim cititorilor că «Moldova Suverană», pe 22 ianuarie, a oferit două pagini tot Putnei; cu plecăciune și recunoștință am participat la oglindirea și organizarea primului festival pentru premiul «Mihai Eminescu». Acum Dumnezeu ne-a adus un alt prilej: clopotele Putnei ne-au adunat spre a fi martori oculari la o lucrare divină — aici a avut loc sanctificarea domnitorului Moldovei Ștefan cel Mare și a monahului Daniil Sihastrul.

(Relatări mai ample de la aceste manifestări de grandoare citiți în pag. 3 și 4).